

קודם שחנף לדי מלוה. [בדק הבית] ובארחות חיים (חי' הלכות מזה) כתב שה"ר יונתן (ר"י מלוגיל פירוש הלכות מזה) פירש דשי מזוזה שצריך שיבנה מזוזה השער ואחר כך יקבענה ונראה לפי זה נבן שכבר התחיל עד שני שלישים ועשה חור בתחלת שליש העליין וצוה ריש גלוחא לקבוע שם המזוזה ואחר כך יגמרו השליש האחרון וצוה רב נחמן שיגמרו כל הבנין ואחר כך יקבעו (אותם) [אותה] משום תעשה ולא מן העשיר נדן [עד כאן]. והמסקנות (ד"ה תלי) והרא"ש (שם סי' ט) פירשו דהא דחנף דננה ריש גלוחא הוה ליה פתחא מדי גבתי לבי נשי ומשום הכר ציר קאמר תלי דשא גרישא. וכסג הרא"ש (שם) על דברי הרמב"ם לא ידענא מנא ליה שחנף היה מפרש הא דאמר ליה רב נחמן לריש גלוחא תלי דשא גרישא לומר שאין הבית חייב במזוזה עד שיעמיד לו דלתות ולישנא דתלמודא לא משמע הכי דהאיכר ציר מייחי לה דכפרישית עכ"ל. וגם הראב"ד (שם ה"א) השיג עליו כן. ודחבמי לוני"ל שאלו להרמב"ם [מן] על זה והשיג להם שפיקר המלוה לא חלה הכתוב אלא כשער שנאמר על מזוזה צמך וכשערך וכי צמני מקומות מניחין על המזוזה ועל השער אלא כך אמר צמך ועל מזוזה כל שערך ודבר ידוע שהשער הם הדלתות וכן אמרו סתמים אחד שערי בתים וכו' ולא אמרו פתחי בתים וכו' שכל פתח שאין לו דלתות פתח מיקרי שער לא חיקרי. נהן וריש גלוחא שחנף לרב נחמן לקבוע לו מזוזה על פתח שלא היו לו דלתות לאו למימרא שהיה סבור שחייב מזוזה על הפתח בלבד אלא כיון שהעמיד המזוזה אמר נהן לרב נחמן להניח המזוזה של כתב על המזוזה דפתח ואחר כך יעמיד הדלתות ומדברי רב נחמן תלמוד דבר זה שהרי אמר לו תלי דשי גרישא ולא אמר לו תלי דשי או הא אין לו דשי עכ"ל: ור' ענין הלכה אף על פי שגראין דברי הרמב"ם כיון שרש"י והמסקנות והרא"ש והראב"ד חולקים עליו. והם

היכר ציר דכחנף רבנו נסיון רפ"ט (וה"ל) עיי"ש. ור"י נהן פירש תלי דשא גרישא שיעמיד המזוזה נכנין ואחר כך יקבענה המזוזה של כתב ואם קבענה חתלה ואחר כך העמיד המזוזה של כתב נהן נכנין פסולה דה"ל עשו המזוזה קודם שחנף לדי מלוה. ונראה דמה גם הר"ף והרמב"ם והרא"ש ורבינו מודים לפירוש רש"י דפסולה היא והתלמוד לא היה צריך לאומרו דפשיטא היא דפסולה נכך דמזוכה מהך דרב אחא גריה דרנא (ג:) דין העמיד לה מלנן של קניס דחומך שפופרת ומניחה לא שט אלא שהעמיד ולנסוף סמך והניח אכל סמך והניח ולנסוף העמיד פסולה מעשה ולא מן העשיר ומכאן הר"ף (ה:) והרא"ש (שם סי' יא) ולמה ליה לתלמודא לאשמועינן האי דינא חרמי

למעמד הדלתות קודם שיקבענה ולא נהירא לא"א הרא"ש ז"ל שאין חיוב המזוזה תלוי בדלתות: מו יש בבית הרבה חדרים זה לפני זה מזה כולם חייבין במזוזה: יז—יח וכן אם יש בבית הרבה פתחים פתוחים לחצר או לרשות הרבים ונעשו כולם לכניסת ויציאת בני הבית כולם חייבין אפילו נתמעטו הדירויין שאינן רגילין עתה לצאת ולבא אלא באחד מהן. אבל מי שיש לו פתח קטן לצאת בו לבדו למדרשו וכיצא בו (כח) שאין בני הבית רגילין לצאת בו

וימי נהן גם הרמב"ם נסוף פרק ה' (ה"ח) כתבה להך דרב אחא וכן רבינו כתבו בסוף סימן רפ"ט עיי"ש ט: וכן רבינו כתבו בסוף סימן רפ"ט עיי"ש ט:

י. יש בבית הרבה חדרים טא וכו'. נפרק הקומן (רש דף ל"ד) מימרא דרב פפא ועל פי לשון אחר שפירש רש"י מתשובת הגאונים ודפרישית לעיל (פס"י) דין דת המדרש דחייב במזוזה לפירוש רש"י היכא שיש צ פתחים הרבה וכן הוא פירושו כאן דין דת שיש צ פתחים הרבה דאם רגיל נשמייה אף על פי שנאחד הכל נכנסים ויוצאים ובשני אין כל כך נכנסין ויוצאין כולן חייבין במזוזה אלא אם פתח השני אינו אלא לאחד בלבד פטור ממזוזה. ואין להקשות לפירוש רש"י דלמה ליה לתלמודא לאשמועינן דין זה חרמי וימנא גבי דת המדרש וגי דת דר"ל דגבי דת המדרש לא שמועינן אלא היכא דפתח אחד רגיל ופתח שני אינו מיוחד אלא לו לבדו דפטור סו וגי דת אשמועינן דאם יש לו פתחים ורגיל בכלם אלא דנחד הכל נכנסין ויוצאין חייב בארבע טבן מזוזה וילמדו זה מזה הפטור והחיוב:

למעמד הדלתות קודם שיעמיד לו דלתות ולישנא דתלמודא לא משמע הכי דהאיכר ציר מייחי לה דכפרישית עכ"ל. וגם הראב"ד (שם ה"א) השיג עליו כן. ודחבמי לוני"ל שאלו להרמב"ם [מן] על זה והשיג להם שפיקר המלוה לא חלה הכתוב אלא כשער שנאמר על מזוזה צמך וכשערך וכי צמני מקומות מניחין על המזוזה ועל השער אלא כך אמר צמך ועל מזוזה כל שערך ודבר ידוע שהשער הם הדלתות וכן אמרו סתמים אחד שערי בתים וכו' ולא אמרו פתחי בתים וכו' שכל פתח שאין לו דלתות פתח מיקרי שער לא חיקרי. נהן וריש גלוחא שחנף לרב נחמן לקבוע לו מזוזה על פתח שלא היו לו דלתות לאו למימרא שהיה סבור שחייב מזוזה על הפתח בלבד אלא כיון שהעמיד המזוזה אמר נהן לרב נחמן להניח המזוזה של כתב על המזוזה דפתח ואחר כך יעמיד הדלתות ומדברי רב נחמן תלמוד דבר זה שהרי אמר לו תלי דשי גרישא ולא אמר לו תלי דשי או הא אין לו דשי עכ"ל: ור' ענין הלכה אף על פי שגראין דברי הרמב"ם כיון שרש"י והמסקנות והרא"ש והראב"ד חולקים עליו. והם

למעמד הדלתות קודם שיעמיד לו דלתות ולישנא דתלמודא לא משמע הכי דהאיכר ציר מייחי לה דכפרישית עכ"ל. וגם הראב"ד (שם ה"א) השיג עליו כן. ודחבמי לוני"ל שאלו להרמב"ם [מן] על זה והשיג להם שפיקר המלוה לא חלה הכתוב אלא כשער שנאמר על מזוזה צמך וכשערך וכי צמני מקומות מניחין על המזוזה ועל השער אלא כך אמר צמך ועל מזוזה כל שערך ודבר ידוע שהשער הם הדלתות וכן אמרו סתמים אחד שערי בתים וכו' ולא אמרו פתחי בתים וכו' שכל פתח שאין לו דלתות פתח מיקרי שער לא חיקרי. נהן וריש גלוחא שחנף לרב נחמן לקבוע לו מזוזה על פתח שלא היו לו דלתות לאו למימרא שהיה סבור שחייב מזוזה על הפתח בלבד אלא כיון שהעמיד המזוזה אמר נהן לרב נחמן להניח המזוזה של כתב על המזוזה דפתח ואחר כך יעמיד הדלתות ומדברי רב נחמן תלמוד דבר זה שהרי אמר לו תלי דשי גרישא ולא אמר לו תלי דשי או הא אין לו דשי עכ"ל: ור' ענין הלכה אף על פי שגראין דברי הרמב"ם כיון שרש"י והמסקנות והרא"ש והראב"ד חולקים עליו. והם

למורא דבי נקטינן:

מז יש בבית הרבה חדרים זה לפני זה כולם חייבים במזוזה. כ"כ הרמב"ם ז"ל (שם ה"י): יז—יח וכן אם יש בבית הרבה פתחים פתוחים לחצר או לרשות הרבים וכו'. נפרק הקומן (גה) אמר רב פפא שמע מינה מדבר הונא האי איגדלונא דאית ליה ארבעה גלבי חייב בארבע מזוזה. פשיטא לא גריכא אף על גב דרגיל בחד ופירש רש"י אף על גב דרגיל בחד מינייהו טפי דהא דאמרן לעיל (גה) הלך אחר הרגיל הני מילי כגון חרי גלבי ורגיל בחד בטלה אדך לגביה אכל תלמא לגבי חד לא בטלי. לשון אחר מתשובת הגאונים הלך אחר הרגיל שני אדם רגילין ללכת ולבא צ ולמעטי פיתחא דרבי שאינו עשו אלא לו לבדו ולא יחייב פתחא דרב הונא שהיה רגיל אף לאתריס, אכל שני פתחים או שלשה לחד אחד וכולן נעשו בשביל בני הבית שהיו מרובים ותשמיש אותם החדר חדר והולכנו לו פתחים הרבה טולס חייבים במזוזה ואף על פי שנחמטט חשמים ואינם צריכים עכשיו לכולן אלא לאחד מהן עכ"ל. והרמב"ם (שם סי' יד) דבריו. והרמב"ם (שם) דת שיש לו פתחים הרבה אף על פי שאינו רגיל ללכת ולבא אלא באחת מהם חייב לעשות מזוזה בכל פתח ופתח. וכסב עוד (ה"א) פתח שכן דת המדרש או דין דת הכנסת ודיתו אס רגיל ללכת ולבא באותו הפתח חייב במזוזה ע"כ. נראה שהוא ז"ל מפרש דהא דאמרין במזוזה הלך אחר הרגיל היינו לומר דלהחייב במזוזה נפתח שכן דיתו לבי המדרש הלך אחר הרגיל שאם הוא רגיל ללכת ולבא חמיד דרך אותו פתח חייב במזוזה ואם אינו רגיל ללכת ולבא אלא פעם נמקרה פטור טגן: מצאתי נחמטט אשכחוס

פרישה

(כח) שאין בני הבית רגילין לצאת בו. פירוש גם לא היו רגילין מפילה וק"ל:

חדושי הגהות

[ט] בתשובות הרמב"ם (ש"ס פ"א ה"ה) סימן כ' גג):

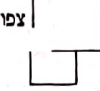
הגהות והערות

י'אחר כך העמיד המזוזה בבנין: נטן [וכן] הקשה הרא"ש כסימן ח על פירוש רש"י, ואולי משו"כ הביא בית יוסף בבדק הבית רב"ר הארחות חיים עיי"ש: ט [וכן] כתב בבית יוסף שם ולא חלקו בזה לענין הדין: טא [כן] בדפוס וכן אות יג ציינה שם בטור על תיבות אלו, ובהמשך סבאר הב"ח דין יש בבית הרבה פתחים ונראה דכצ"ל יש בבית הרבה פתחים: טבן נקם ארבע מזוזה וכן איירי במימרא דרב פפא: טגן ובכסף משנה שם הביא פירוש רש"י גבי פיתחא דרבי ורב הונא (הובא לעיל כבי' בדין בית המדרש) וסיים שם, ולישנא משמע טפי כמו שפירשנו לדעת רבינו:

יד תנא פתח שאחורי הדלת וכו'. נפרק הקומץ (דף ל"ד) (ג.) ופ"ש בשם פירוש רש"י. כך כתב הרא"ש. ולפ"ו משמע לכאורה דהא דתנא פתח שאחורי הדלת היינו פתח המערב שאין זה דלת היא אחורי הדלת הקטוע בפחם הצפוני ומיירי דליר הדלת הוא צדויות אלל הפנים ונקרא פתח המערב פתח שאחורי הדלת הצפוני כשאותו הדלת הוא פתוח דאם אותו הדלת הוא סתום אין הפתח המערב אחורי הדלת. אב"ל איכא לתמוה אמאי אין לר"ך מזוזה אחרת כשאין בפנים טפח הלא אפילו אפ"ל דה"ל כמנחת נחלל עמנו מכל מקום היא קטועה בשמאל היבאה ומעכב כמו שכתב רבינו בס'מון רפ"ט (רלג.) גם הרמב"ם סוף פרק ו' (ה"ט) כתב ואם קטועה משמאל פסולה דאף על פי דהכא המזוזה קטוע בימין לביאה דפתח הצפוני אין זה מועיל לפתח המערב דמכל מקום היא קטועה בשמאל לביאה בפתח המערב. וצריך לומר דהפתח המערב היא עשויה לחדר קטן מנזחן כזה מורה דהשחא המזוזה הקטוע בפנים נחלל הפתח הצפוני שהוא פתח היבא וימין לביאה היבא היא גם כן בימין לביאה החדר ואם לא היה דלת מפסיק בין פתח לפתח אפילו היה צעדי הפנים טפח לא היה לר"ך מזוזה אחרת כע"כ

פטור: ים ארובה שבין בית לעלייה ועולין לה בסולם ועושים סביב הסולם היקף מחיצות (ט) פעמים למטה ברגלי סולם ופעמים למעלה בראשו ויש בו צורת הפתח במקום שעושים אותו חייב. ואם עשו למעלה וגם למטה חייב בשתיים: כ (ו) תנא פתח שאחורי הדלת אם יש לו פצים טפח חייב במזוזה. פירש רש"י כגון שיש במקצוע הבית פצים קבוע (י*) לשני פתחים (סו) מחותכין (סו) בו אחד לצפון ואחד למערב

סוף פרק ו' (ה"ט) כתב ואם קטועה משמאל פסולה דאף על פי דהכא המזוזה קטוע בימין לביאה דפתח הצפוני אין זה מועיל לפתח המערב דמכל מקום היא קטועה בשמאל לביאה בפתח המערב. וצריך לומר דהפתח המערב היא עשויה לחדר קטן מנזחן כזה מורה דהשחא המזוזה הקטוע בפנים נחלל הפתח הצפוני שהוא פתח היבא וימין לביאה היבא היא גם כן בימין לביאה החדר ואם לא היה דלת מפסיק בין פתח לפתח אפילו היה צעדי הפנים טפח לא היה לר"ך מזוזה אחרת כע"כ

[ט] יש פתח מרחוב למרחף וכמה פעמים שנכנסים מרחוב למרחף בשעה הצליל נהכנסת חבית וכיוצא ופתח קטן ללא גובה עשרה ולא רחב ארבעה יואל מביא למרחף וכמה פעמים כשפותחין הוא מרחוב דרך מדרגות של מרחף ודרך פתח קטן לביא והשיב אי היה פתח מביא למרחף הוא עני"ד טעם דאוחו פתח שברחוב פטור דאין אלו חשמישין קטועים שכתב ותשמיש הקטוע דרך פתח הפתוח לביא אל כחנת דפתח הפתוח לביא לית ביה לא ארבעה ולא עשרה אם כן מור בעלמא הוא ועיקר פתח האולר היא היא דברחוב וחייב דלא יחא חשמישמה דאוחה שנתה ונתלה דעת המשמשים דרך אם אל

חמהני אם לא יהיה ההוא פתחא וזוטא לכל הפתוח כדי לחוק ולהשלים דהיינו נרגליה שלשה רוחב ארבעה וגובה עשרה נחמטעו עכ"ל. ועל מה שכתב דאם יש זה כדי לחוק ולהשלים חייב יש לתמוה דהיינו לרבי מאיר דכפה (עירובין יא:) אבל חכמים סברי דאין חוקקין להשלים והלכה כמותם:

בא"מ (מ"א סי' ג) פתח אחד וחלקו בעמוד נגמית כל שיש היכר זיר מה ובה ל"ד העמוד הרי הן כשני פתחים ור"ך מזוזה לכל פתח אבל כל שאין צירים ל"ד העמוד אין העמוד מחלקו לשנים שאינו אלא לנוי בעלמא כעין חלונות שלנו

וחלון אחד נקרא ופתח אחד נקרא:

יד ארובה שבין בית לעלייה ועולין זה בסולם וכו'. מימרא דרב הונא נפרק הקומץ (לד.): כ תנא פתח שאחורי הדלת אם יש לו פצים טפח חייב במזוזה. גם זה שם (ג.) ופירוש רש"י שכתב רבינו הוא מועתק מפסקי הרא"ש (שם סי' יא) ובנוסחי דין בפירושי רש"י דין מטואר יותר וה"ג בפתח שאחורי הדלת. כגון [נ] מקצעי היבא הפנים קטוע ושי פתחים מחותכים אחד לדרום ואחד למערב וקבע מזוזה בפנים (סו) נחלל פתח הדרומי וכשהדלת סתום היא פתוח למערב אחורי הדלת אם יש צעדי פנים המבדיל טפח בין פתח לפתח לר"ך מזוזה מערבי הואיל ואין המזוזה נחללו ואם לאו אין לר"ך מזוזה אחרת שהרי כמותם נאותו פתח עמנו עכ"ל. והמרדכי (פ"ט סמקא) כתב פירש הקוטרם כיון שאין לה טפח ולזה ימין וזה שמאל אין לר"ך מזוזה אחרת וקשה דמנא ליה הא ופירש ר"ך כגון שיש אלל פתח חדר שר"ך מזוזה ויש פנים שם שהוא ימין לזה ולזה וכיון שאין ביניהם טפח נפיק כמזוזה (אחרת) [אחת] עכ"ל:

פרישה

(כט) פעמים לפסוה. כדי שלא ירד אדם מן העליה לפי כי אם נשמות ועושין פתח נחמטעו ופעמים איפכא: (ל) תנא פתח שאחורי כו' פירש רש"י כגון שיש במקצוע הבית פצים כו'. הנה אכחזי ביאור רש"י ודברי רבינו שעליו כפי שנראה לע"ד נקצרה. דמה שכתב פתח שאחורי הדלת ר"ל הפתח המערב היא אחורי הדלת הצפוני ומיירי שאין הדלתות קטועין בציריהן נהפכים אלא כמזוזה הפתח השנייה הן קטועין ל"ד אפון ול"ד מערב וכשנעולין הדלתות הן ננעלים שניהם על הפנים ומיירי שהדלתות נפתחים דרך פנים לתוך הבית. וקאמר שאותו פתח "המערב שאין מזוזה קטוע בפנים של זד פתחו כי אם נ"ד השני של הפנים הצפוני היא "אחורי הדלת הצפוני דכשאותו הדלת הצפוני נפתח והוא נכנס דרך פתח המערב להיבא רואה את המזוזה שהיא קטוע שם. ונרש"י עמ"כ כחז כשהדלת "סתום היא אחורי הדלת ולפ"ו אחי שפיר טפי מה שכתב אחורי הדלת דאף שנכנס בפתח המערב אינו רואה המזוזה דהדלת מפסיק והיא אחורי הדלת. אבל יותר מתיישב צעמי מה שכתב רבינו כשהדלת "פתוח ואחורי "הדלת ר"ל שהמזוזה אינה מצד פתח המערב אלא אחוריה. ולשון הגמרא כב רבינו גריש סימן רפ"ט ו"ל שם ואם הניח "אחורי הדלת אין זה מזוזה ופירש הנמוקי יוסף (ה) ד"ה אחורי ו"ה פסולה) שם דהניחה מן למזוזה השער דנעין דרך ביאתך. שמע מינה דכשאינה קטוע נ"ד שטעל שם הדלת אלא נ"ד שני של הפנים נקרא אחורי הדלת הכי נמי דכוותיה. וקאמר דאם אוחו הפנים

חדושי הגהות

[ט] היא חסונה מהר"ל נ"מין (נ"ט) [ד']: [י] כגון שיש במקצועות היבא הפנים קטוע כו' (סו):

הגהות והערות

[סו] ברא"ש לפנינו "עצים קבועים לבי פתחיה" ברש"י לפנינו "פצים קבוע ושני פתחים" בטור דפוס שלוניקי "פצים קבועים ושני פתחים": [סו] במעדני יום טוב (סימן יא אות ק) זה לשונו, בטור כתוב בקלף ראיתי מתחבים בו: [סו] ברש"י לפנינו, "כגון שיש במקצוע הבית פצים קבוע" וכנסה שהביא הטור: [סו] ברש"י לפנינו "וקבע מזוזה בפנים", ובהגהות הבי"ח שם גרס כנסה הבית יוסף וכ"ה ברא"ש ובטור הנדפס עם בית יוסף דפוס דפוס שלוניקי איתא "מזוזה בפנים" וכן נכתב בצד הרא"ש, סי' א (בפנים). וראה קושית המרדכי שהביא הבית יוסף בהפסק וכן בב"ח שעיקר דבריהם נסובים על מה שכתב רש"י, וקבע מזוזה בפנים: [סו] כפ"ר "אפילו אם יש בעובי העמוד טפח":

ו. פתח המחוסר תיקון, אפילו אם הקלקול הוא חיצוני, כגון שחפר מבחוץ, כל שעדיין לא השתמשו בו, נראה שפטור⁽¹⁾.

כשאחד מהפתחים עיקרי יותר

ז. חדר שיש לו שני פתחים המשמשים בקביעות, אף שאחד עיקרי יותר⁽²⁾, שניהם חייבים⁽³⁾. ואף אם נכנס באחד מהם רק לצורך הכנסת סחורה וכדו', שניהם חייבים⁽⁴⁾.

ח. פתח נוסף שנעשה לשמש רק לזמן קצר^(א), פטור. לפיכך מחסן שבין הבית לכרם, ויש לו פתח מהבית המשמש בקביעות, ופתח מהכרם המשמש רק בשעת הבציר, הפתח שבין המחסן לכרם פטור^(ב) (וי"ח)^(ג).

(רפ, מ) ומק"מ (רפ, נא) שכתבו שהרמ"א פטר רק כשהפתח הארעי מיועד רק להכנסת סחורה, ולא כשהוא משמש לצורך דיור.

(יא) אך אם בדעתו להשתמש בו בעתיד בקביעות, אף שעתה משמש רק באקראי, ויש פתח אחר המשמש עתה בקביעות, נראה ששניהם חייבים, כמ"ש בסעיף ה.

(יב) רמ"א (רפ, יח) בשם המהרי"ל, וכ"ה בהגמ"י (פ"ד, ד), וכ"נ קצת בשיטמ"ק מנחות (לג, א אות ז).

(יג) בביהגר"א (רפ, יז) כתב שדעת השו"ע כדעת הרמב"ם (ו, יא) שכל הדין של אינו רגיל הוא רק בפתח שבין בית לביהכנ"ס וכמ"ש בפרק לג סעיף יד.

ולכאורה לפי"ז השו"ע אינו מסכים עם מש"כ הרמ"א שפתח העשוי לשעת הבציר פטור, אך בביהגר"א בסק"י"ח ציין לש"ך, ומשמע שאינו חולק ע"ז. ואולי

הגר"א הבין דמש"כ הרמב"ם את דין פתח שאינו רגיל, בביהכנ"ס, הוא לא דוקא בביהכנ"ס וה"ה לכל פתח המיועד לכניסה רק ממקום מסויים ולא גם מרה"ר,

דכיון שאינו משמש לכניסה מרה"ר, אלא רק את העומד בביהכנ"ס או בכרם וכדו', אינו מעיקר פתחי הבית, ומשו"ה אם גם אינו רגיל, פטור. וקרוב לזה כתב

האגרו"מ (ח"א יו"ד קעז) עי"ש. ובשו"ת שבט סופר (סי' צב) משמע שהבין שביהכנ"ס לאו דוקא וה"ה לכל מקום פטור. גם בב"י משמע דלא פליגי שהרי הביא את

הרמב"ם, ומיד אח"ז הביא את המהרי"ל. נפק"מ בב' הביאורים הנ"ל לענין מחסן שיש לו פתח

מהבית ומהחניה, ובזמן הבציר בא דרך רה"ר לחניה כדי לאחסן סחורה במחסן, דאם ביהכנ"ס וכרם שאני משום שהם מקום פטור, ה"ה בזה, אך אם משום שמיועד

לכניסה ממקום מסויים, בכה"ג דהפתח שמהחניה מיועד לבאים מרה"ר, והכניסה לא מוגבלת למקום אחד יהיה חייב.

ולענין מעשה אף אם ננקוט שהגר"א חלק על הרמ"א בהכנת דעת השו"ע, כיון שרוב הראשונים חולקים על הרמב"ם, מסתבר שהעיקר להלכה כמהרי"ל שהו"ד

(ז) מהרש"ם (שם). וכ"ה בדע"ק (רפ, כה-כו) ומשמע מדבריהם דאף אם כבר השתמשו בפתח, נפטר. אך עבמש"כ בסט"ו.

(ח) אף ש"א שפטור כמ"ש בפרק א ס"ק קי"ח, ועי"ש גם בס"ק קיז. כיון שהטושו"ע ונו"כ השמיטו שיטה זו [והו"ד רק בבאר הגולה בסי"ז], נראה שיש לנקוט להלכה שחייב, וכ"כ הגידה"ק (שם). ואמנם האגרו"מ (יו"ד ח"א קעז) הבין בדעת השו"ע שאם ב' הפתחים עשויים לכניסה מאותה חצר או מאותו רה"ר, ומתחילה היה רגיל בא' מהם יותר השני פטור. ורק כאשר ב' הפתחים משמשים כניסה מב' מקומות שונים, חייב אף השאינו רגיל. אלא שלענ"ד זה דוחק שא"כ היה למחבר לפרש בס"י"ח דמיירי דוקא כשפתוחים לב' מקומות. והרמ"א ודאי שלא הבין בכונת המחבר כאגרו"מ. ועוד דהרי גם הב"י העתיק את דברי המהרי"ל בדין פתח לשעת הבציר, ומבואר בש"ך שפטור משום שאינו רגיל, אף שמשמש לכניסה מב' מקומות שונים. ואם באנו לנטות מהבנת הרמ"א בשו"ע, עלינו לנקוט כהבנת הגר"א (שהו"ד בסק"י"ג עי"ש).

(ט) שו"ע (רפ, יז-יח) דלא כירושלמי (סוף מגילה) שקובע באחד מהפתחים, באיזה מהם שירצה. ויש להעיר דבמנחות (לד, א) הקשו פשיטא שכל הפתחים חייבים, ואיך יתכן דלכבלי אין כל חידוש שחייב, ולדעת הירושלמי פטור.

(י) במהרי"ל ובש"ך (שהו"ד בס"ק טו) מפורש שהפתח שבין הכרם לאוצר פטור משום שאינו נכנס שם אלא לפרקים, ולא משום שנכנס רק לצורך משא. וכ"נ מדברי הרמ"א שפטור רק את הפתח שבין האוצר לכרם, ולא את הפתח שבין האוצר לבית, והרי שניהם מיועדים לצורך הכנסת הסחורה, זה מהכרם לאוצר וזה מהאוצר לבית, וההבדל שבין ב' פתחים אלו הוא רק בתדירות התשמיש, וא"כ הה"נ היכא שב' הפתחים משמשים לדיור, אלא שבאחד משתמש רק באקראי. וכ"ז דלא כמש"כ בס' חובת הדר (פ"ו ס"א) ע"פ הערוה"ש

מ. פתח נוסף העשוי לשעת חירום, פטור^(ט). ונראה שפתח נוסף שאין דרך להשתמש בו לפחות פעם אחת בחודש, פטור^(ט).
 י. אם בפתח המשמש בקביעות, אין שיעור, הפתח המשמש באקראי שיש בו שיעור^(ט), חייב^(י). ואם הפתח הקבוע פטור מטעמים אחרים, ראה בהערה^(י).

פתח שהשימוש בו התמעט

יא. פתח שנעשה לצורך שימוש קבוע^(ט), או שבפועל שימש בקביעות למעבר^(ט), והשתנו הנסיבות, ומעתה אין בדעתו להשתמש בו אלא באקראי, חייב^(כא).

אלא דמקור^ד הרמ"א הוא מהמהרי"ל (סי' צד), ויש בדבריו קצת סתירה, דבתח"ד תלה את חיוב פתח המרתף בזה שלא ניחא תשמישיה של פתח הבית, ובסו"ד כתב שפתח הבית עיקר כיון שסגי בחוקקין להשלים, ומשמע שתלוי בהל' פתח, ולא בראוי לתשמישו. ולכאורה צ"ל דגדר 'חוקקין להשלים' הוא דתלינן שמסתמא ישלים וכל העומד וכו', וממילא נידון פתח הבית כניחא תשמישיה (ועפ"ז יש ליישב את תמיהת הב"י בסי' רפו, כא ע"ד המהרי"ל ואכמ"ל). ולפ"ז גם מדברי המהרי"ל עולה כאחרונים הנ"ל, ולא כדמשמע ברמ"א.

אם כנים אנו בהבנת דברי המהרי"ל, עולה חידוש להלכה, דאף שפתח הרגיל מבטל את השאינו רגיל כמש"כ הש"ך (בסקכ"ו), כשעתיד שיהיה רגיל, והיינו כשעתיד שיהיה ניחא תשמישיה, נידון כרגיל. ומדברי המהרי"ל עולה עוד דהפתח שעתיד להיות רגיל מבטל את הפתח שעתה הוא רגיל יותר. וצ"ע.

(יט) כתב המאירי (יומא יא, א בד"ה כל מקום. וכע"ז בד"ה כל שער) וז"ל לא נעשו להיכנס ולצאת אלא לחיזוק וכו' ואע"פ שנכנסין דרך אותם השערים מ"מ אין עיקר עשייתן להיכנס דרכם לבתי הדירה כשאר שערי מדינות, עכ"ל. וכ"כ בתוס' רי"ד (שם) בביאור אבולי דמחוזא, שבני העיר נכנסו דרך פתחים אחרים. וצ"ב מה הס"ד לחייב, והרי אין נכנסים דרך שם, ואף אם נכנסים בהם מעט, הרי פתחי העיר הרגילים יותר יבטלו אותם כדכתב הרמ"א (רפו, יח). וי"ל דס"ד שנעשו כדי לעבור בהם אלא שבפועל אין נכנסים בהם בקביעות, ומשו"ה אינו מתבטל ע"י הפתח העיקרי, וע"ז תירצו דמעולם לא נעשו כדי להיכנס בהם. ואה"נ דהומ"ל דנעשו כדי לשמש רק לפרקים. ועבמש"כ בסקכ"ג ובסק"ה.

(כ) אף שלא נבנה כדי לשמש בקביעות, כנלענ"ד, ומש"כ השו"ע (רפו, יז) 'ונעשו לצורך בני הבית כולם' היינו שיתדוהו עבורם, ולא מסתבר שצריך יחוד דוקא ע"י מעשה בניה. ועוד דלא תמיד ברור בשעת הבניה איך תהיה צורת השימוש. וכן משמע קצת מפתחא דרב

ברמ"א ב"י וש"ך, וכ"ש לפמש"נ שגם בדעת הרמב"ם אין הכרח שנחלק. ועבמש"כ בפ"ט סעיף טו. שו"ר במנחת פיתים (סוף הל' מזוזה) שכתב לענין פתח שלא נעשה לכניסה ויציאה, וגם אין משתמשים בו שאף שפטור מן הדין, בטח יחמיר לקבוע בו מזוזה, עכ"ד. ולא פירש אמאי יש להחמיר, ואדרבה כל הפטור מן הדבר וכו'. וע"ע בפרק ג סעיף טו.

(יז) כמבואר בסעיף הקודם. אמנם אם הפתח מיועד רק ליציאה יש טעם נוסף לפטור עפמש"נ בסעיף כה. אך אי"ז שכיח כ"כ, דבדרך כלל פתחי חרום עשויים גם שיכנסו דרכם, דבשעת חירום חוזרים ונכנסים בהם לצורך הצלה וכו'.

(טו) דמסתבר שלאו דוקא כשהוא רק בזמן מסויים בשנה, אלא אף אם התשמיש מפוזר במשך השנה, אם אין תשמישו קבוע, וכ"נ מלשון הש"ך (רפו, כו) שכתב וז"ל מפני שאין תשמישו אלא לפעמים, ואין זה תשמיש קבוע וכו', וכ"ה להדיא במהרי"ל (צד). וכ"מ ברכנו גרשום (שהובא בשיטמ"ק בדף לג, א) שפירש שפתחו של רבי לא היה רגיל כי נכנס דרך שם רק כשרצה להמנע מלפסוע על ראשי עם קודש, וכ"פ באשכול (ס"ס כד) וז"ל וכיון דלא נעשה מתחילה להיכנס שם ולא עבר איש בתוכו אלא רבי לפעמים וכו'. וכן דעת השאילתות כמש"כ בהעמ"ש (קמה, כו).

(טז) ואם אין בדעתו להשתמש בו כלל, מסתבר שפטור, כמש"נ בסעיף יד דאם אין בדעתו להשתמש בפתח לגמרי, אינו בכלל 'דרך ביאתך', וגרע מ'אינו רגיל', ואף שכבר נשתמש בו פטור.

(יז) מהרי"ל שם, והו"ד ברמ"א (רפו, יח).

(יח) באגרו"מ (יו"ד ח"א קעז) כתב שאם חסר רק בהלכות צורת הפתח, כגון שאין בו משקוף או מזוזות כד"ן, אין הפתח השני מבטלו. וכ"כ בס' חובת הדר (פ"ו סק"ה). ולדבריהם ה"ה היכא שהכניסה לבית היא דרך ארוכה שבתקרה או בריצפה שנתבאר בפ"כ ס"ו דלא חשיב פתח. אך לכאורה לשון הרמ"א הוא 'פתח הראוי למזוזה', ומשמע דכל שפתח א' פטור מאיזה טעם שהוא, הפתח השני חייב.

דין פתח הבית-שער

מב. אף בית-שער של דירת מגורים, שצורת הפתח שלו נעשית רק לחיזוק התקרה וכדו', פטור^(פ).

מג. בית-שער שאין בפתחו דלת, אף שבפתח הבית שלפניו יש דלת, יקבע בלא ברכה^(פ).

דין חדר מדרגות

מד. חדר המדרגות, ואפילו מדרגות חיצוניות שלפני הבית, דינם כבית-שער, ופתחם חייב במזוזה^(פ), אך מצוי שאין ברוחבם ד' אמות, ויקבע בלא ברכה^(פ).

הדר בבנין משותף, חייב רק בפתחים שנכנס דרכם לביתו, ולא בפתחי הקומות שמעליו^(פ).

דין הפעלית

מה. מעלית הנעה בתוך מבנה (פיר) כפי שמצוי בבתיים משותפים, י"א שפתח^(פ) המבנה^(פ) שבקומת הקרקע^(ג) חייב, ונראה שיקבע בימין הנכנס למעלית^(א). ויש פוטרם^(ב), ויקבע בלא ברכה^(ב).

השכנים, כיון שאותו מקום נצרך רק לאותו דייר, הוא משועבד לו לגמרי, ויכול למנוע את שכינו שלא ישחמש שם עכ"פ באופן שזה מפריע לתשמישו, וכרשותו לסתום שם כמבואר בחו"מ (קסב,ו). אלא דיתכן שהיום הכל מפורש בחוזה הקניה, וממילא פירושו תלוי בחוק המדינה, ואכמ"ל.

(פ) ומצוי שמזוזה הפתח פונה לצדדים בשיפוע, ומקום הקביעה ככה"ג נתבאר בפרק יג סעיף יד.

(פ) מנהג העולם (המדקדים לקבוע מזוזה במעלית) לקבוע בפתח המבנה ולא ע"ג המעלית עצמה, וכמש"נ בס"ק ק. ודלא כהמנח"י (ח"ד צג) שצידד שיקבע ע"ג פתח המעלית עצמה ולא על פתח המבנה. [ולדבריו שגי במזוזה אחת ע"ג המעלית וא"צ לקבוע בכל קומה], אך ע"ש שסיים דהמיקל שלא לקבוע בכלל, יש לו על מי לסמוך. שו"ר שהאריך בזה הגרמ"ש שפירא (בקובץ צהר ח"ו) ומסקנתו כמנח"י, אך יש להעיר טובא בכל דבריו שם, ואכמ"ל.

(צ) ולענין הפתח שבכל קומה עמש"נ להלן בסעיף מז. (צא) ספר חובת הדר (ה,יא), וכן צידד בתשו"ה (ח"ב תקמו), וכן פשט המנהג פעיה"ק, וכ"ה בפתח ביתו של הגרי"ש אלישיב [אלא שבחצר שלפניה אין שיעור]. ונראה דכן יש לנהוג אף כשיש בקומת הכניסה למעלית, מחסנים וכדו', ואף שי"א שבכה"ג יש לקבוע לימין היוצא מהמעלית ונכנס למחסנים, למסופק בד"ן זה, עדיף להחמיר ולקבוע לימין הנכנס למעלית, מאשר לקבוע לימין היוצא מהמעלית, דיש בזה עור כמה צדדים לפטור, חדא דלהרבה פוסקים אין לקבוע לימין החוזר מפנימי לחיצון, דאי"ז דרך ביאתך אלא דרך

(ג) אמנם החזו"א (יו"ד קסטג) צידד שנחלקו בזה הראשונים, ולפי הרי"ף פתח ב"ש דבית דירה העשוי לחיזוק תקרה פטור, ורק לרש"י חייב. אך גם לדעתו העיקר להלכה כרי"ף שאכסדרה דר"ח מיירי בפתוחה לבתים, א"כ מוכח שגם בפתח ב"ש דבית דירה העשוי לחיזוק תקרה פטור. ולפמש"כ בח"ב (סי' טז) בביאור סוגיית אבולי דמחזוא, נלענ"ד שאף רש"י לא נחלק על הרי"ף. וכיון שעצם דברי החזו"א לחלק בין ב"ש דבית לשאר פתחים כדעת רש"י, מחודשים מסברא, ועפמש"נ שם גם אין להם הכרח, נראה שאין צורך להחמיר בזה. (ד) כמש"נ בפ"כ ס"ק צ"ט.

(פה) והוא מרפסת המבואר בשו"ע (רפ"ו), שאם פתוחה לבתים חייבת לכר"ע.

(פ) דאין במדרגות רוחב ד"א, וממילא אין בו אלא כדי לרבע. אמנם בדרך כלל אין בו אף כדי לרבע, דאין לצרף את שטח המדרגות, כיון שאין שטח כל מדרגה דע"ד טפחים, הרי הוא נידון כשיפוע, וכדרך כלל מגיעים לגובה של י"ט תוך ד' אמות, ובכה"ג נידון כמחיצה, ואין לצרפם לשיעור, וכמש"נ בפ"ח סעיף יח. ואף כשאין בכל קבוצת מדרגות י"ט, לפמש"כ שם בסעיף יז י"א שאין לצרף בין מפלסים שיש ביניהם ג"ט, וכשיש בו רק כדי לרבע, יש ס"ס לפטור. ואף אם מצטרפים היינו רק כאשר הם באותו מקום, אך אם המדרגות מסתובכות ומעקה מפסיק ביניהם, לפמש"כ שם בסעיף ט אינם מצטרפים. אמנם בדע"ק (רפ"ו,ג) כתב שמצטרפים, וצ"ע.

(פ) דמזוזה חו"ה היא, ועבורו אינו משמש כבי"ש. ועוד נלענ"ד שאף בדיני ממונות אינו כבעלות שאר

מו. יש הפוטרים גם את פתח החדר שלפני המעלית (צב), ויש להחמיר (צח).
מו. בפתח המעלית שבקומות העליונות (צב), נראה שיש לקבוע לימין היוצא מהמעלית לכיוון הבית, ואם יש בחדר הסמוך למעלית ד' אמות באורך וברוחב (צב) יברך (צח). נוי"א שלא יברך (צט).

שיש מחמירים מדינא ודאי שאין להקל בזה, דלרוה"פ חיוב ביי"ש הוא ספק דאורייתא. ומ"מ לכו"ע לא יברך, ועוד שהרי בדרך כלל אין במעלית דע"ד, ועבמש"כ בסעיף לו.

(צד) מנחת שלמה (ח"ב סי' צו, כג).
(צה) לא מיבעי למ"ד שמבנה המעלית חייב, והמעלית נידונית כסולם כעין לול (מנחות לד, א), דפשיטא שה"ה שהבי"ש שלפניו חייב. אלא אף אי נימא שנידון ככניסה למעלית ולא למבנה שהמעלית בתוכו, נלענ"ד שיש לחייב את החדר שלפניו, דה"ז כעין שער עיר שנכנסים דרכו לרחוב, ומשם עולים לרכבת המובילה לתוך העיר, דמסתבר שחייב. ולולי דברי הגרש"ז היה נלענ"ד שאף המברך לא הפסיד.

(צו) מצוי שהמעלית היא באמצע חדר המדרגות, והעומד בחדר המדרגות למטה, רואה את פתח היציאה מהמעלית שבקומות העליונות. ונראה שאף ככה"ג חייב, ולא דמי למש"כ בפרק כה סעיף ג שפתח שבאמצע החדר אינו מחייב מזוזה נוספת. דשאני הכא כיון שהמעקה שרובו עומד מפריד בין המדרגות שבכל קומה. ועוד דכשנכנס לפיר המעלית, הרי יצא מחדר המדרגות, וכשחוזר לחדר המדרגות, הרי הוא כנכנס מחדר חיצוני לחדר המדרגות.

(צז) ואם אין דע"ד, יקבע בלא ברכה, כדין ביי"ש שאין בו דע"ד. אך עבמש"כ בסעיף לו.

(צח) כן מורה הגרי"ש אלישיב, ושמעתי שכן דעת בעל השבט הלוי, והגר"נ קרליץ, וכ"כ בחובת הדר (היא), ובאבן ישראל להגר"י פישר (ח"ט ק), והטעם שכתבנו לפטור את הכניסה למעלית, משום שנידון ככניסה לאהל זרוק, אינם שייכים לענין הקומות העליונות, שהוא יציאה מאהל זרוק וכניסה לבית גמור.

(צט) מדברי הגרש"ז במנחת שלמה (ח"ב סי' צו, כג) עולה שגם פתח זה מעיקר הדין פטור, אלא שראוי להחמיר, ולדבריו ודאי שלא יברך. אך לא נתברר לי כוונתו, ואולי כוונתו לפטור ע"פ המבואר במס' מזוזה (בד, שגג שיש לו סולם המטלטל פטור לרבי נתן, והלכתא כר"נ לא רק בדיני ממונות, כמבואר ביד מלאכי (תקצא), והארכנו בזה בפ"כ סק"ח. גם בתשו"ה (ח"ב תקמז) כ' שלא יברך. ובס' אהלי ישורון (ח"ב הע' סו) כב בשם הגר"מ פינשטיין שפטור, וכ"ה בשו"ת בצל החכמה (שם).

חזרתך (וכמש"נ) כפי"ט סעיף ו, ודלא כמו שצידד בשב"ל שהו"ד שם בהערה). ואף את"ל שיש חיוב מפנימי לחיצון, יש ראיות גדולות שלכה"פ אין דין ביי"ש מפנימי לחיצון (כמש"נ בפכ"ח סעיף כו). ועוד דכיון שעיקר הכניסה למעלית היא כדי להיכנס דרכה לבית, אף שהמעלית נידונית רק ככלי, מ"מ י"ל שאין הפתח מתייחס לחדר החיצוני, וכעין מש"כ החזו"א לענין בית הכסא פנימי שאין בו שיעור (הו"ד כפי"ט סעיפים יא-יב), שכיון שהוא ראוי לתשמישו, אין הפתח מתייחס לחדר החיצוני הגדול, והרי המעלית ראויה לתשמישה [אף כשאין בה דע"ד]. אמנם השב"ל (כח"ה סי' קסז, ועי' גם בח"ז סי' קעא) לא הסכים עם החזו"א שם, ואזיל לשיטתו.

(צב) כן דעת הגר"ש ואזנר (הו"ד בקובץ בית הלוי חשרי תשנ"ג) והגר"נ קרליץ (מוריה שבט תשע"א) שהכניסה למעלית פטורה, וכ"ה בכולל חזון איש, אף שביציאה מהמעלית בקומות העליונות יש מזוזות. ולדבריהם אם יש בקומת הכניסה מחסנים וכדו' יש לקבוע לימין היוצא מהמעלית. ונראה שטעמם שכיון שיש במעלית מ' סאה שהוא שיעור בית, הנמצא במעלית אינו נידון כנמצא במבנה המקיף את המעלית, אלא כנמצא במעלית עצמה, ממילא הפתח נידון כפתח המעלית ולא כפתח המבנה, ואין המעלית מחייבת במזוזה, שהרי היא 'אהל זרוק', שאין לו דין בית אלא דין כלי וכמש"נ בס"ק ק', וכיון שאין הכניסה למעלית מחייבת, י"א שיש לקבוע לימין היוצא מפנימי לחיצון, כמו פתח שבין חדר גדול, לחדר פנימי קטן שי"א שקובע לימין החוזר לחדר החיצוני הגדול. וכ"ז רק כשיש בקומת היציאה דיור המחייב, דאל"כ פתח יציאה אינו מחייב כמש"כ בפכ"ד סעיף כה.

במנחת שלמה (ח"ב צו, כג) כתב שמעיקר הדין מעלית פטורה, אלא שראוי להחמיר, ועיי"ש מה שביאר, ועבמש"כ בס"ק צ"ט כביאור דבריו, ובמה שפקקנו בדבריו. ובשם הגר"מ פיינשטיין מטו לפטור. גם בשו"ת בצל החכמה (ח"ב סי' פ-פה) האריך לפטור, ומשום דהמעלית נידונית כבית שבספינה. אך לענ"ד אם המחייב הוא המבנה שהמעלית בתוכה, והמעלית נידונית רק כסולם, ל"ד כלל לבית שבספינה, אלא לשער העיר שנכנסים בו רק במכונית, דודאי חייב. וכדלהלן.
(צג) כ"כ במנחת שלמה שם, אף שצידד להקל. וכיון

88 DOES AN ELEVATOR in a condominium/apartment building (in which all residents are Jewish) require a mezuzah?

THERE ARE MORE opinions regarding this question than perhaps any other in *Hilchos Mezuzah*. Before presenting them, however, we must clarify that this question relates to two distinct “doorframes.” One is the doorframe of the actual elevator compartment itself. The second is the doorframe on each floor through which one enters and exits the elevator compartment. [Fig. 231]

With that in mind, we can now present the various opinions:

OPINION 1

The actual elevator compartment itself requires a mezuzah on the right side as one *enters*.³⁸² [Fig. 232]

The logic behind this is based on the aforementioned concept of “*beis sha'ar*” – a doorway through which one walks to enter the house.

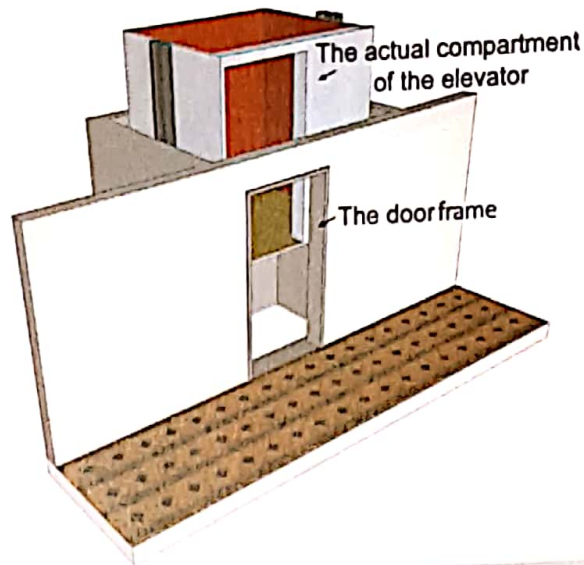

Fig 231 •

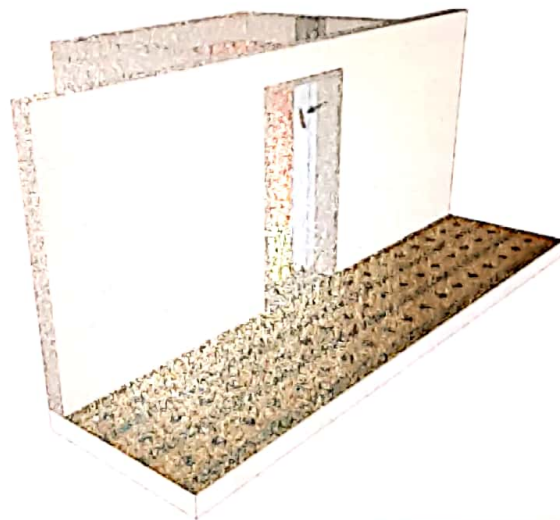

Fig 232 •

כמה פוסקים אין לברך.
382 שו"ת מנחת יצחק ח"ד סי' צ"ג.

staircase or ladder leading to it.³⁸⁹

The actual elevator itself requires no mezuzah since a *beis sha'ar* must be stationary. Nowhere in Rabbinic literature do we find any mention of a *beis sha'ar* which is constantly changing locations. Furthermore, one cannot actually exit the elevator when it is in motion. Hence, during those moments, it is like a sealed doorway (not merely locked).

Such a doorway requires no mezuzah. (Further explanations are given in the sources cited in Note 388.)

- ◆ The prevailing custom in America is like this last opinion – not to place a mezuzah on an elevator.
- ◆ In Eretz Yisrael as well, most elevators have no mezuzah. Nevertheless, many scrupulous people do place mezuzos on elevators in accordance with Opinion 3. (No *berachah* is recited.)

• Fig 235

89 THE HALLWAY IN my home has no posts or lintel *per se*. [Fig. 235] Must I place a mezuzah there?

A NO.³⁹⁰

389 ולי נראה להוסיף דאולי ג"כ יש בזה כעין תעשה ולא מן העשוי אם גוף המעלית לא הי' לפני הדלת בשעת קביעת המזוזה.

390 הנני להעתיק מלשון אגור באהליך פ' כ"א הערה כ"א, וז"ל, הדברים מוכרחים מצד עצמם דאם סגי בראשי כת' לים ותקרה, עד היכן יהי אפשר לקבוע את המזוזה, והרי לא יתכן שלכל עומק החדר יהי דין פתח. ואם יש בזה איזה שיעור עד היכן נחשב ראשי כותל הי' לטור לתת בזה שיעור. וע"כ שרק המקום שתחת המשקוף הבולט נחשב כפתח. וממילא ידעין שרק עד סוף המשקוף קרוי פתח. וטעם הדבר נראה, דלמה שנתבאר שבעלמא צורת הפתח אין צריך משקוף בולט, הוא משום שהמזוזות בולטות וקובעות שם פתח משא"כ כשיש רק ראשי כתלים, אין לו צורה של פתח בלא משקוף בולט. ובנוסף אחר, דהמזוזות הבולטות נותנות לתקרה שם משקוף, אך כשיש רק ראשי כתלים, אין לתקרה שם של משקוף, וצריך שיהי' המשקוף עצמו בולט, עכ"ל. וע"ש עוד. וע"ע בספר שערי המזוזה פ' י"א סעי' י"ז. ומדבריהם מבואר דגם כשיש תקרה יותר נמוכה מעצם הגג מפני דשם נמצא המזוגן, מ"מ פטור. וע"ע בחידושי רבי אריה לייב מאלין ח"א סי' צ"ט אות ב' מש"כ בזה. עוד יש להוסיף שפרוודור בדרך כלל אינו בשיעור ד' על ד' ממש רק יש בו כדי לרבע וא"כ פטור לדעת הרא"ש. והרבה פעמים ג"כ אין שם דלת וא"כ הרי פטור לדעת הרמב"ם.